

Renata RACHWAŁ
Danuta BIERNAT

Program edukacji narodowej

W Szkole Podstawowej nr 3 w Wadowicach powstał program edukacji regionalnej "Kim jestem?" dla I etapu kształcenia – nauczania zintegrowanego. Zyskał on pozytywną recenzję profesora Zygmunta Kłodnickiego z Uniwersytetu Śląskiego, który stwierdził, iż [- -] *program jest skonstruowany w ten sposób, że może być realizowany w dowolnej szkole w Polsce. Uwzględnia także problem swoistego zderzenia różnych tradycji kulturowych, wynikających z migracji ludności.*

W programie ujęto szczegółowe rozwiązania dotyczące jego realizacji w klasach I – III. W tej metodycznej części uwzględniono:

- założenia programowe, które są spójne zarówno z minimum programowym obowiązującym w I etapie kształcenia, jak i programem „Dziedzictwo kulturowe” podpisanym przez wiceminister MEN;
- cele operacyjne;
- propozycje zadań do realizacji.

Podmiotowe podejście do regionalizmu nie jest ideą nową. Wierni pedagogicznej zasadzie, że [- -] *najpierw człowiek poznaje swoją wieś, dzielnicę, miasto, w którym żyje, potem najbliższą okolicę, potem kraj, aby następnie wyruszyć w świat* (Aleksander Patkowski) było wielu późniejszych pedagogów. Istotą edukacji regionalnej jest zatem powrót do źródeł kultury lokalnej, regionalnej, narodowej i ogólnoludzkiej. Umożliwia ona młodym ludziom poznanie własnego dziedzictwa kulturowego, wartości i treści regionalnych; kształtuje i utrwala postawy regionalne. We współczesnej szkole regionalizm wychowuje młodego człowieka przez przywiązanie do własnej ziemi, budzi inicjatywę, stanowi źródło tożsamości narodowej, kształtuje więzi i identyfikację z najbliższym środowiskiem i regionem.

Program edukacji regionalnej to także przyczynek do odejścia od encyklopedycznego nauczania oraz do indywidualizacji procesu dydaktycznego, kształtowania postaw prorodzinnych, patriotycznych i prospołecznych.

W wielu przypadkach doszło jednak do zarzucenia niemal wszystkich tradycyjnych form kulturowych i obecnie należy je odtwarzać w oparciu o pamięć najstarszych ludzi oraz opracowania etnograficzne i folklorystyczne. Istotną sprawą jest to, aby edukacja regionalna nie tylko nie pominęła tych treści, ale również przyczyniła się do pełnego odtworzenia i rozkwitu kultury. Program „Kim jestem?” uwzględnia te zagadnienia.

Program zawiera 5 etapów poznawania świata:

- Jestem członkiem rodziny;
- Jestem uczniem;
- Jestem członkiem społeczności lokalnej mieszkam w określonym regionie i mówię o sobie lub inni mówią o mnie, że jestem Ślązakiem, Krakowiakiem, góralem itp.;
- Jestem Polakiem;
- Jestem Europejczykiem.

Na uwagę zasługuje umieszczenie w programie między innymi takich treści:

- Dzieje mojej miejscowości w legendach i podaniach,
- Sylwetki ludzi, którzy rozsławili naszą miejscowość,
- Architektura: użyteczności publicznej, mieszkalna, przemysłowa, sakralna, obrona, zieleni,
- Krajobraz kulturowy – walory turystyczne,
- Krajobraz przyrodniczy,
- Stan i ochrona środowiska.

Jedną z form nauczania jest zorganizowanie międzyklasowego turnieju wiedzy o Wadowicach. Nie będzie to tylko przygotowanie zadań i odpytanie dzieci. Klasy będą podzielone na grupy i każda z nich wybierze zadanie do realizacji.

Program opracowały nauczycielki SP nr 3 w Wadowicach Renata Rachwał i Danuta Biernat.

Autorki programu „Kim jestem?” wyrażają szczególne podziękowanie panu profesorowi Zygmuntowi Kłodnickiemu za poświęcony czas oraz cenne uwagi merytoryczne, które nadały pracy właściwy kształt, a także paniom doradcom metodycznym Władysławie Malczyk i Lucynie Skoreckiej za wskazanie kierunku działań.